

Inhoud

Voorwoord	1
Verslag voorbijje bijeenkomsten.....	2
Zelfhulpbijeenkomsten.....	5
Zitdagen	6
Lezersbrief: Sprookjes.....	6
Lezersbrief: Info over erectieprothesen.....	7
Transseksualiteit bekeken vanuit een relationele ethiek	8
Planet Gender verovert Vlaanderen en Nederland.....	10
Nieuwe aanwinsten.....	10
Afscheid	12
Holebifederatie omarmt transgenders.....	12

Voorwoord

Nieuwsbrief oktober 2005, jaargang 16, nr. 4. Het gaat snel, zoals u wellicht allen zult beamen. Nog maar net is de vakantieperiode voorbij of we mogen alweer gaan denken aan nieuwjaar.

Het is alweer de laatste Nieuwsbrief van dit jaar, met vrolijke en minder vrolijke noten. Zo zijn we er eindelijk in geslaagd om een DVD-recorder op de kop te tikken. Verschillende video's zijn nu ook te verkrijgen op schijf, hetzij wel in videokwaliteit. En om dit heugelijk feit te vieren, hebben de uitleenprijzen ook maar meteen laten zakken tot een minimale 3 Euro per video of DVD.

Een andere positieve noot was de felgesmaakte bijeenkomst rond discriminatie van augustus in Antwerpen, die werd georganiseerd samen met de Vlaamse Gender Kring en Planet Gender. Een verslag hiervan kunt U vinden op de volgende pagina's. Misschien dat er in de toekomst ook nog zo'n initiatieven mogen komen... Trouwens, ideeën voor toekomstige bijeenkomsten mag U altijd laten weten!

Minder goed nieuws komt er van het wetsvoorstel, dat nog altijd ligt te rusten in de Kamer in afwachting van verschillende adviezen. We hopen dat er snel schot in de zaak komt, maar afwachten is en blijft momenteel nog de boodschap.

Gelukkig hoeft U niet af te wachten om weer in deze nieuwe editie van de Nieuwsbrief te lezen. Laat het U smaken!

Koen en Noémie

▪ 28 juni '05: DIAGNOSE

Op deze tropisch hete dinsdagavond was het eindelijk zover: door het uitnodigen van Dr Heylens konden we hem eens op de rooster leggen en zelf eens analyseren! Maar eerst lieten we hem de uitleg geven over diagnose...

Wat is diagnose eigenlijk? Diagnose is het nagaan of symptomen/klachten thuishoren bij een bepaalde categorie die binnen bepaalde beroepsgroep werd omschreven. Als we dieper gaan kijken naar genderklachten, zien we dat er twee hoofdvragen moeten beantwoord worden. Ten eerste of het wel een genderprobleem is? En ten tweede of er nog andere diagnoses kunnen gesteld worden (co-morbiditeit).

De historiek van het diagnosticeren van genderproblemen is historisch gegroeid. In de jaren '50 was het eigenlijk vrij simpel: je was transseksueel of je was niet-transseksueel. Een tussenweg was niet mogelijk, het was het ene of het andere. In de jaren '60-'70 werd dit iets genuanceerd, men ging alleen nog 'echte transseksualiteit' als zodanig diagnosticeren. Onder deze 'echte transseksualiteit' vielen alleen mensen die geen seksuele opwinding voelden bij omkleeding. Een tweede voorwaarde was dat men zich aangetrokken moest voelen tot personen van het hetzelfde geslacht als waarin men geboren werd. Het kon dus niet dat een transseksuele vrouw na haar behandeling een lesbische relatie zou aangaan met een andere vrouw. Het is pas in de jaren '80 dat transseksualiteit als term werd opgenomen in het DSM-III, het psychiatrisch handboek van psychische ziektebeelden.

Om een beter zicht te krijgen op de diagnose van een genderstoornis zoals deze omschreven staat in de huidige DSM, kunnen we best eens kijken naar de criteria die gesteld worden aan een 'gender identity disorder'.

Ten eerste moet er een sterke en persistente cross-gender identificatie zijn. Een tweede voorwaarde is dat deze cross-genderidentificatie een blijvende last als gevolg heeft, en dat de persoon last heeft met het biologische geslacht en de bijhorende genderrol. Ten derde mag dit niet samen voorkomen met een intersexconditie, dus geen lichamelijke afwijkingen. Ten slotte moet de persoon duidelijk onder dit alles lijden en niet goed functioneren.

Een ander psychiatrisch handboek dat vaak gebruikt wordt bij het diagnosticeren is de ICD-10, waar een strikt onderscheid wordt gemaakt tussen transseksualiteit en travestie. Voor transseksualiteit zijn de volgende criteria aanwezig: er is een grote wens aanwezig om te leven als een lid van het tegengesteld geslacht. Deze wens is al minimum twee jaar aanwezig bij het individu. En tenslotte mag er ook hier geen sprake zijn van een lichamelijke aandoening, maar ook niet van een geestelijke aandoening.

Een vraag die velen zich stellen is waarom ze eigenlijk moeten gediagnosticeerd worden? Waarom moeten ze bij een psychiater gaan die eigenlijk gewoon bevestiging geeft van hetgeen ze al lang voelen en weten? Er zijn drie grote redenen waarom een diagnose belangrijk is.

Ten eerste zorgt dit voor een vorm van (h)erkenning. Door genderklachten op te nemen in de verschillende psychiatrische handboeken, zorgt dit voor een medisch kader. Dit medisch kader heeft voordelen, zo zorgt dit ervoor dat behandelingen worden terugbetaald en niet aanzien worden als esthetische ingrepen. Ook kan men, door de diagnose te krijgen, eindelijk zeker weten wat er aan de hand is en dit ook uitbrengen naar de buitenwereld.

Ten tweede kan men hiermee differentiaaldiagnose voorkomen. Differentiaaldiagnoses zijn mensen die met psychische klachten komen en gediagnosticeerd worden als een atypische genderontwikkeling, maar bij wie het eigenlijk om iets anders gaat.

Ten derde moeten we ook hier weer kijken naar co-morbiditeit. Atypische genderontwikkelingen kunnen samen met andere psychische of lichamelijke klachten voorkomen, bvb. door een jeugdtrauma. Er moet dan gekeken worden naar wat primeert.

Vele mensen vragen ook vaak hoe zo'n diagnostische fase er uitziet en waarop de behandelaars zich baseren om een correcte diagnose te stellen. Wel, ze baseren zich op verschillende dingen... Een eerste punt waarop psychiaters zich baseren is logischerwijze de verschillende gesprekken die met hen doorgaan en de klinische evaluatie. Een tweede belangrijke punt zijn de verschillende vragenlijsten en gestructureerde interviews, en een combinatie van beide. Tenslotte is de consultatie bij de endocrinoloog binnen de 6 maand na opstarting van een behandeling van belang.

Als conclusie kunnen we dus meegeven dat de huidige criteria rond atypische genderontwikkelingen vrij jong maar ook vrij vaag zijn. Diagnostiek op bio-psychosociaal vlak is nuttig maar ook noodzakelijk. Dit kan gestandaardiseerd worden door een testbatterij. Maar de grote conclusie blijft dat er nog altijd een grote nood is aan verder onderzoek naar atypische genderontwikkelingen.

Tot slot waren ook er nog een aantal discussiepunten waar er verder werd op ingegaan, en waarin discussie met Dr. Heylens niet gevreesd werd. Er werd afgesloten met een fris drankje op één van de weinige warme zomeravonden van dit jaar...

▪ 26 augustus '05: GENDERIDENTITEIT EN DISCRIMINATIE

Op deze mooie vrijdagavond, hadden we voor de gelegenheid afspraak in Het Roze Huis te Antwerpen. De thema-avond was opgezet in samenwerking met de [Vlaamse Genderkring](#) en [Planet Gender](#). Er was niet alleen een lezing voorzien door 2 gastsprekers, er was ook de mobiele fotostudio van Planet Gender, die voor het project '[Mijn genderidentiteit](#)' aanwezigen uitnodigde vóór de lens te poseren. Een gelegenheid voor elk van ons om ons van onze mooiste kant te laten zien en tegelijkertijd een drietal vragen te beantwoorden. En dit initiatief werd precies gesmaakt. Niet minder dan 15 mensen liet zich verleiden om door fotograaf Marc Declercq op de gevoelige plaat te worden vastgelegd. Eén verdieping hoger was het rond 20h30 verzamelen geblazen om onze gastsprekers te aanhoren. We hadden Gert Backx van het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding en Patrick Verraes van het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen uitgenodigd om voor een volle zaal duiding te geven bij ons thema: discriminatie. Waar voorheen het Centrum klachten in verband met discriminatie op grond van transseksualiteit behandelde, is sinds eind 2002 discriminatie op basis van geslacht (waaronder ook transseksualiteit valt) een bevoegdheid van het Instituut. Om dit alles haarfijn uit de doeken te doen lieten we beide sprekers de huidige bevoegdheden van hun centrum uitzetten.

Gert Backx nam als eerste het woord en lichtte de inhoud van de nieuwe anti-discriminatiewet (ADW) van 2003 toe. De ADW is van toepassing op zogenaamde goederen en diensten, op arbeidsvoorwaarden en op officiële stukken en PV's. Deze houdt onder meer in dat zowel directe -als indirecte discriminatie, het ontbreken van objectieve en redelijke aanpassingen, pesterijen, opdracht geven en aanzetten tot discriminatie, en tenslotte verzwarende omstandigheden, volgens deze wet allemaal niet kunnen. Bijvoorbeeld: een verzekeringsmaatschappij rekent een transseksuele man een hogere premie aan voor een aanvullende hospitalisatie verzekering, terwijl zijn transitiefase lang achter de rug is en hij geen verhoogd risico loopt om gehospitaliseerd te worden. Dit is discriminatie op basis van geslacht en kan dus niet. Vaak komt dit soort situaties voort uit onwetendheid. Wanneer dit echter voorvalt, is het als slachtoffer belangrijk om zo veel mogelijk bewijsmateriaal te verzamelen. Het is namelijk zo dat wanneer je als slachtoffer bewijzen aanvoert van een vermoeden van discriminatie, dat het aan de tegenpartij is om het tegendeel te bewijzen. Wanneer dan een procedure wordt gestart tegen een situatie van discriminatie, dan kan worden bereikt dat de discriminatie ofwel stopt, of dat er een dwangsom wordt

geëist. Eventueel kan er ook een schadevergoeding worden bedongen. Een particulier kan ofwel zelf optreden als partij, of kan zich laten vertegenwoordigen door bijvoorbeeld een vzw die werkt rond mensenrechten en minstens 5 jaar bestaat. Ook het Centrum kan zich partij stellen. Hiermee sloot Gert af en gaf hij het woord door aan Patrick Verraes. Het Instituut waar hij voor werkt, werd pas opgericht eind 2002 en is bevoegd voor discriminatie op basis van geslacht, discriminatie tussen vrouwen en mannen dus. Discriminatie obv transseksualiteit valt eenvoudigweg onder deze categorie. De wet op gelijkheid tussen man en vrouw werd pas van kracht in mei '99 (zeer recent dus) en is een belangrijk instrument op in de strijd tegen

discriminatie. Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens oordeelde eerder al dat transseksualiteit een mensenrecht is en door een uitspraak van het Europees Hof in het zgn. arrest Cornwall van 1996 wordt transseksualiteit beschouwd als directe discriminatie. Hierdoor wordt discriminatie omwille van transseksualiteit onder gebracht bij discriminatie tussen mannen en vrouwen. Een sterk punt dat behoorlijk wat zekerheid geeft, zo stelde Patrick. Vooral dan op vlak van arbeidswetgeving. Want dit is het terrein waarop deze anti-discriminatie wetgeving vooral van toepassing is. Ontslagen worden op het werk omwille van een transitie kan dus niet, net als het niet kan om geweigerd te worden voor een arbeidsopleiding bij de VDAB, geweigerd worden voor een sollicitatie etc, omwille van een transitie. Voor alle duidelijkheid, er bestaan wel degelijk nog steeds situaties waar men voor een bepaald geslacht mag kiezen, zij het dat het dan om specifieke thema's moet gaan (bijv. een modebureau zoekt een mannelijke mannequin), maar in de meeste gevallen gaat dit dus niet op. Uiteraard zijn werkgevers hiervan op de hoogte en zoeken ze vaak naar andere redenen om een transgender persoon te ontslaan. Dit is helaas nog vaak de realiteit. Het is hier echter wel zo dat je als particulier stappen kunt ondernemen, door bijv. zelf naar een arbeidsrechtbank te stappen. Maar vooraleer je dit doet, is het uiteraard belangrijk je zelf af te vragen wat je precies wenst te bereiken. Wanneer je je bijv. onrechtvaardig behandeld voelt door je werkgever omwille van een transitie, dan is het in de eerste plaats meestal aangewezen om je werkgever zelf aan te spreken. Je wilt immers niet meteen alle bruggen achter je opblazen door meteen naar een arbeidsrechtbank te stappen...

Patrick verduidelijkte daarnaast dat deze regelgeving vooral slaat op transseksualiteit. De Europese jurisprudentie van Cornwall geeft immers enkel een definitie van transseksualiteit, niet van transgenders, genderexpressie of genderdiversiteit etc. Een klacht indienen tegen discriminatie obv genderexpressie, kan dus vooralsnog niet onder deze wetgeving vallen. Vooralsnog, zo klonk het, misschien komt daar in de toekomst wel verandering in. De anti-discriminatie wetgeving is immers nog pril. Nieuwe rechtspraak brengt hier in de toekomst wellicht meer duidelijkheid.

Er kwamen veel vragen en opmerkingen uit het publiek, ons thema bleek een hot item te zijn. Het is immers vaak ook niet zo evident om door het bos van wetteksten en bepalingen nog de bomen te zien. Onze beide gastsprekers waren er in elk geval in geslaagd ons wat meer wegwijs te maken in deze materie. De lezing was dan wel afgelopen, de avond nog verre van. Het gastvrije Roze Huis nodigde op deze zachte zomeravond immers uit tot gezellige babbels bij een fris glas. Er werd dan ook nog wat afgetaterd tot in de late uurtjes. Dit soort samenwerkingsverbanden met andere transgenderinitiatieven vonden wij alvast geslaagd.

Samenvattend: wanneer er sprake is van discriminatie op basis van transseksualiteit (dus op basis van geslacht) dan kun je het **Instituut** contacteren. Voor alle andere vormen van discriminatie, dus op basis van seksuele geaardheid, burgerlijke staat, leeftijd, ...) stap je best naar het **Centrum**.

Meer info over dit thema is te vinden op de website van het [Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen](#) en het [Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding](#).

Zelfhulpbijeenkomsten

~Brugge~

Dinsdag 25 oktober 05

Vanaf 20h in :

Huis Alabris
Langestraat 30
8000 Brugge

Thema: Bespreking tot oprichting van een transgenderplatform. Er leven stilaan dingen in de transgendergemeenschap van Brugge en omstreken. Door de mogelijke oprichting van een transgenderplatform kan hier nog meer verandering in komen. Initiatiefneemster Ulrike komt kort uitleggen wat de bedoeling is en hoopt op suggesties van de aanwezigen.

[wegbeschrijving](#)

~Antwerpen~

Vrijdag 22 november 05

Vanaf 20h in

Atthis

Geuzenstraat 27

2000 Antwerpen

Thema: make-up en presentatie. Vorig jaar fel gesmaakt, daarom nu hernomen. Helaas was dit jaar Nicole Deblock verhinderd, maar werd er een volwaardige vervanger gevonden in een medewerker van Gino's Hairclub. Al wie iet of wat bezig is met zijn of haar uiterlijk weze van de partij: bijleren doe je vast en zeker!

[wegbeschrijving](#)

~Gent~

Dinsdag 20 december 05

Vanaf 20h in :

't Vosken

Sint-Baafsplein 19

9000 Gent – 09.225.73.61

Thema: De Holebifederatie omart transgenders. Woordvoerster Mieke Stessens van de holebifederatie komt tekst en uitleg geven bij de principiële beslissing van de holebifederatie om voortaan ook transgender personen op te nemen in hun werking. Het wat, hoe, waarom enz. van deze beslissing wordt toegelicht en er is uiteraard ten volle tijd voor vraagstelling en discussie.

[wegbeschrijving](#)

Bijeenkomsten Magenta

Magenta organiseert sinds maart elke 2de maandag in het Regenbooghuis een bijeenkomst voor en door transseksuele mensen en hun naasten (geen kinderen). Mensen met twijfels over hun geslachtsidentiteit zijn eveneens welkom.

Bedoeling is een ontmoetingsplaats te scheppen waar men in alle gezelligheid bij een glaasje van gedachten kan wisselen en ervaringen kan delen met anderen.

Plaats: Regenbooghuis, Kolenmarktstraat 42 te 1000 Brussel

Van: 20h00 tot 00h00

Meer info: Magenta VZW, bij Chris Cullus, 0478.404.314, PB 5 te 1040 Etterbeek 3,
www.magenta-asbl.be of magenta@contactoffice.be

Zitdagen

Wanneer het bereiken van onze dienst te Gent te moeilijk is voor u, dan kunt u voor een persoonlijk gesprek ook terecht op onze zitdag in Leuven en dat op volgende data:

➤ **Donderdag 3 november en 1 december 05 en 3 januari 06.**

Van 14u00 tot 17u00 in
CAW Leuven
Centrum voor levensvragen, relaties en seksualiteit

Opgepast: NIEUW ADRES vanaf 17 oktober: Redingenstraat 4
3000 LEUVEN

Wie met het openbaar vervoer komt, kan vanaf het station de bus richting **Gasthuisberg** nemen en afstappen aan het Sint-Jakobsplein. Of zie onze [website](#) voor een wegbeschrijving.
Aanbellen in de inkomhal.

Een gesprek op onze zitdag in Leuven kan enkel wanneer voorafgaand een afspraak is vastgelegd met onze dienst in Gent. Gelieve de dag van afspraak en dit vóór 11 uur te bevestigen of U aanwezig zult zijn. Zoniet veronderstellen we dat Uw afspraak vervalt!

Lezersbrief: Spreekjes...

Nog niet zo lang geleden werd niet zo ver van hier een beebieken geboren. Het was een meisje. Het meisje had sproeten en rode haren. Ze droeg altijd een rood kleedje – schoon assorti met haar rode haren – waardoor haar ouders haar roodkleedje noemden. Roodkleedje groeide op tot een gezonde, hippe meid. Ze croste door de bossen, fietste op de heide en had alles wat ze nodig had. Kortom: het liep als een trein. Zo leek het wel. Helaas, niets is wat het lijkt. Roodkleedje wilde namelijk liever een roodbroekje zijn. De Grote Tovenaar hierboven had blijkbaar een foutje gemaakt. Nu kun je niet alles hebben, dacht roodkleedje. Dus probeerde ze zo goed en zo kwaad als ze kon een braaf roodkleedje te zijn. Op een dag kwam roodkleedje op haar weg een blonde fee tegen. Deze fee vertelde haar dat ze een paar elfen –haar dienaars- kende die het meisje wel konden helpen. Deze elfen hadden namelijk magische elfenhanden die vanalles konden repareren wat de Grote Tovenaar verkeerd in elkaar geknutseld had. Zo geschiedde. Roodkleedje werd omgeboetseerd tot een roodbroekje. En zo leefde roodbroekje nog lang en gelukkig...

sb

Lezersbrief: Info over erectieprothesen

Hallo,

Voor alle transseksuele mannen die een erectieprothese hebben of er één overwegen te laten plaatsen, wil ik even volgende informatie kwijt. En voor degenen die (nog) niet weten hoe het werkt, even deze korte uitleg. De erectieprothese bestaat uit een ballonnetje met vloeistof, dat in de buik geplant wordt, een pompje, dat in het scrotum zit en een cilinder, die in de penis zit. Om de penis in erectie te zetten, pomp je de vloeistof van het ballonnetje in de buik naar de cilinder. Het pompje komt na het indrukken (moet je verschillende keren doen ; tot het niet meer gaat) normaal gezien steeds terug. Om de erectie ongedaan te maken, duw je op een ander deeltje van de pomp. De vloeistof gaat dan terug van de cilinder naar het ballonnetje in de buik.

Zelf heb ik, nu 1 jaar en 10 maanden geleden een erectieprothese laten plaatsen. Heel mooi gestoken en heel content van. Een tijd geleden echter, begon ik te merken dat mijn pompje ingedrukt bleef, dat mijn penis minder stijf werd dan anders (wel nog functioneel en geen reden tot klacht op zich) en het dat (in slappe toestand) was alsof er een plastic zak (genre GB-zak) in zat.

Op mijn laatste consultatie bij Prof. Hoebeke bracht ik dit ter sprake en na röntgenfoto's bleek het volgende. Ik heb de erectieprothese 'overpompt', één van de 3 'ballonnen' van de cilinder is gesprongen en er is een lek dat ervoor zorgt dat de vloeistof niet meer volledig terugvloeit naar het ballonnetje in mijn buik. Op die manier moet ik nu op 07/07 een revisie ondergaan. Maw : de ene prothese (of althans op z'n minst de delen die kapot zijn) eruit en een nieuwe erin.

Met de operatie zit ik niet zo in; eens je de andere achter de rug hebt, ben je wel iets gewend. Natuurlijk allesbehalve goed voor de littekens, die nu voor een 2de keer opengehaald worden. Gelukkig valt de nieuwe prothese onder 'garantie', de garantie nl die je niet op papier, zagezegd levenslang (berekend op het andere doelpubliek van 'oudere' impotente mannen die gemiddeld nog 15 jaar te leven hebben) en dus maw voor 15 jaar krijgt. Enkel de kosten voor de opname en de ingreep zelf moet ik betalen. Gelukkig gebeurt dit niet x aantal jaar later. Op zo'n korte tijd nogmaals EUR 2500 ophoesten ...

Nu ja, als transseksuele man weet je wel dat er, ook na de operaties nog, dingen kunnen misgaan. Maar dit zou wel vermeden kunnen worden, mocht men van het probleem op de hoogte zijn. De laatste tijd merkt Prof. Hoebeke op dat zich een stijgend aantal revisies voordoet. Het zou echter niet liggen aan de erectieprothese, maar aan de FtM. met 'natuurlijke' mannen heeft men dat probleem niet. Op één of andere manier is het bij hen technisch en praktisch gezien, onmogelijk om de erectieprothese te 'overpompen', maar bij ons dus wel. Wij zitten niet met een 'limiet' en pompen totdat het niet meer gaat. Enige oplossing is dus vermoedelijk om altijd ietsje vroeger te stoppen met pompen. Ik zal dat in de toekomst alvast doen !

Prof. Hoebeke dit zal normaal gezien wel stelselmatig beginnen te vermelden in verslagen, op vergaderingen en vermoedelijk ook op consultaties. Maar je kan het maar al weten, hé.

S.

Wie voor het einde van dit jaar nog vlug wat euro's wil wegschenken aan een goed doel om er zelf z'n voordeel uit te halen, helpen we graag uit de nood. Ons [giftenrekeningnummer](#) ontvangt graag al uw [giften vanaf 30 euro op jaarbasis](#). In ruil hiervoor ontvangt u van ons volgend jaar een [fiscaal attest](#), voor wat hoort wat. Alle giften met expliciete vermelding van '[voorkeur voor Genderstichting](#)' kunnen gestort worden op rekeningnummer:

290-0266600-65

Transseksualiteit bekeken vanuit een relationele ethiek

Wie het lichaam waarmee hij/zij geboren werd ervaart als niet passende bij zijn/haar genderidentiteit, wie zich niet kan vinden in de genderrol die van hem/haar wordt verwacht doet er vaak lang over om dit te kunnen duiden of onder woorden te krijgen. Zo lang dit niet gelukt is kan men het gevoel hebben een leven te leiden dat niet het zijne/hare is, dat men niet anders kan dan een rol te spelen die niet past bij zijn/haar beleving. Door de ander niet gezien worden zoals men zich werkelijk voelt, kan vreten aan het gevoel van zelfwaardering, kan leiden tot een verbitterdheid. Een verbitterdheid, kwaadheid omwille van het idee dat men alleen maar moet beantwoorden aan de verwachtingen van de buitenwereld en dat men daar nooit iets voor in de plaats krijgt.

Het moment waarop men zich bewust wordt dat er voor dit gevoel van anders-zijn ook een diagnose bestaat (transgender) en dat dit gevoel kan verholpen worden door als iemand van het andere geslacht te gaan leven en een (gedeeltelijke) geslachtstransitie te ondergaan, is voor velen een eureka-moment. Men heeft het licht gezien en men wil er zo snel mogelijk naar toe lopen. Eens men bij een psychiater begint te gaan, komt het leven van velen in een stroomversnelling. Een stroomversnelling die een ingrijpende gebeurtenis in hun leven zal veroorzaken.

Dat een geslachtstransitie een ingrijpende gebeurtenis is in het leven van betrokkene, is duidelijk. Het leven dat men tot dusver geleid heeft wordt op vele vlakken danig veranderd: men ondergaat fysische veranderingen, emotionele, sociale en relationele veranderingen. Vaak wordt men zo opgeslorpt door al deze veranderingen, dan men enkel nog oog heeft voor zichzelf en het doel dat men wil bereiken: als iemand van het andere geslacht aanzien worden en kunnen leven. Men dreigt hiermee voorbij te gaan aan de enorme impact die deze veranderingen ook hebben op de omgeving. Dit is begrijpelijk, vanuit de vaststelling dat men steeds het gevoel heeft gehad te moeten leven voor de ander, vindt men dat nu de tijd gekomen is om voor zichzelf te gaan leven. De verbitterdheid omwille van het verleden wordt de motor die hen drijft naar een eigen leven. Dit zonder rekening te hoeven houden met anderen.

Nochtans is een transitie van zeer grote invloed op de omgeving van de persoon in kwestie. Partner, kinderen, ouders, familie, vrienden en collega's worden in deze situatie verplicht om mee een transitie te ondergaan, zonder dat zij hier om vragen. De relaties worden eenzijdig geherdefinieerd. Velen uit de omgeving van een transgender persoon hebben het gevoel dat ze geen inspraak hebben in dit alles. Zij kiezen hier zelf niet voor en willen het liefst dat deze transitie wordt stopgezet, maar hebben het gevoel dat hun mening niet meetelt. Ze kunnen dit moeilijk begrijpen, hebben het emotioneel zwaar bij al deze veranderingen en dreigen af te haken of definitief te breken met de relatie. Dit is wat zeer vaak gebeurt. Net in een periode waar men de steun van zijn/haar naaste omgeving het meest nodig heeft, komen velen er alleen voor te staan. Absoluut geen goede zaak natuurlijk. Het transitieproces wordt er alleen maar zwaarder op, de hoop op aanvaarding als iemand van het gewenste geslacht vermindert significant. En net dit is zo belangrijk bij deze rolswissel: aanvaard en gerespecteerd worden omwille van wie men is, niet omwille van wat men doet. Als men het gevoel heeft dat men iedereen om zich heen verloren heeft, wat voor oplossing is een geslachtstransitie dan geweest?

De maatschappij met een beschuldigende vinger wijzen is begrijpelijk, maar niet geheel correct. Men gaat hier gemakkelijheidshalve voorbij aan het feit dat men zelf altijd een eigen aandeel heeft in wat men overkomt. Over dit aandeel willen we het in het volgende stuk hebben: hoe kan men er door de eigen opstelling voor zorgen dat men zoveel mogelijk vrienden krijgt die een transitieproces steunen? Eerder dan dat men vijanden maakt die afhaken? Dit stukje relationele ethiek wil hiertoe een poging vormen. Relationele ethiek betekent niets meer of minder dan het idee dat de omgang tussen mensen best op een ethisch verantwoorde manier gebeurt, vanuit een respect voor alle betrokken partijen.

Laat ons om dit te illustreren het voorbeeld nemen van een vrouwelijke partner van een man die als vrouw wenst te gaan leven. Het gegeven voorbeeld kan evengoed gelezen worden vanuit de positie van een ouder van, broer, zus etc. (niet meteen vanuit de positie van een kind van, hier ligt de situatie immers nog specifieker). Wanneer een partner te horen krijgt dat haar man als vrouw wenst te gaan leven, dan betekent dit voor haar puur relationeel dat zij een einde ziet gesteld worden aan de relatie die ze voordien hadden: de relatie tussen een man en een vrouw die besloten hebben het leven samen verder te gaan. Het relationele contract dat zij tot dan toe hadden, wordt eenzijdig verbroken. Als beiden wensen samen te blijven dan wordt van haar verwacht dat zij de definiëring van hun relatie gaat herzien, willen of niet. Hoe dient zij hun relatie dan te zien: als de relatie tussen 2 vrouwen? Kan zij zichzelf als lesbisch

zien? Dient zij haar partnerrelatie te gaan bezien als een vriendschappelijke relatie: de vriendschap tussen 2 vrouwen? Of kan zij dit niet en wil zij in haar man een man blijven zien? Dan stoot dit wellicht op een 'njet' van haar man, want die wil als vrouw gezien worden. Hoe zij het ook bekijkt, zij wordt verplicht om haar relatie te herdefiniëren, terwijl ze dit wellicht niet zelf wil. Het gevoel hier niet zelf voor te kiezen, voor voldongen feiten te staan en geen inspraak te hebben in deze eenzijdige contractbreuk, leidt er bij veel vrouwelijke partners ook toe dat zij zich verplicht zien ook op hun beurt een einde te stellen aan de relatie. Op deze manier zijn beide partners verliezers. Elk probeert de ander hier vanuit zijn eigen positie te dwingen in een bepaalde richting, terwijl er voorbij wordt gegaan aan hoe beiden het liefst begrepen worden vanuit hun beleving van de situatie, met respect voor hun aandeel in het relationele contract. Dit scenario gaat uit van één partij die zich eisend opstelt.

Een heel ander vertrekpunt wordt het wanneer de man zich opstelt als de vragende partij. Wanneer de man die zich vrouw voelt vertrekt vanuit het besef dat hij door zijn partner het liefst gezien en aanvaard wil worden als vrouw, en dat dit betekent dat hij zijn partner eigenlijk om een gunst vraagt, en beseft dat dit ook ernstige aanpassingen/inspanningen van haar kant zal vragen, dan is dit een heel andere opstelling dan een eisende attitude. Wanneer deze man zijn vrouw uitlegt dat hij zich eigenlijk meer vrouw voelt en dat hij ernstig lijdt onder het feit dat hij dit niet is; dat hij denkt dat een oplossing voor het wegnemen van dit lijden ligt in het ondergaan van een geslachtstransitie, en dat hij hoopt dat zijn partner dit zal kunnen begrijpen en hem hierin zal kunnen steunen; dat hij beseft dat dit wellicht voor haar zeer moeilijk kan zijn, maar dat hij hoopt op haar toestemming om te kunnen bereiken wat hij verlangt, dan is dit een wijze van communiceren die meer respect inhoudt voor de partner. Deze opstelling geeft een partner mee het gevoel dat er ook met haar belangen wordt rekening gehouden en kan ertoe leiden dat zij eerder vanuit een zorgende en begrijpende attitude zal nadenken over zijn vraag, eerder dan uit een attitude van kwaadheid omwille van het feit dat zij hierin niet gehoord wordt. Vanuit een gevoel hier evenwaardig in gehoord te worden kan zij gaan nadenken over deze vraag van haar man. Als zij hem begrijpt en respecteert en niet anders wil dan dat hij gelukkig kan zijn en niet meer hoeft te lijden, kan zij misschien meer begrip opbrengen voor het feit dat hij denkt dat een oplossing ligt in een (gedeeltelijke) geslachtstransitie. Wanneer zij het gevoel kan hebben dat dit een zaak is van hen beiden, iets waar ze samen doormoeten, is de kans alvast groter dat beiden dit kunnen zien als een project waar ze samen kunnen aan werken. Vanzelfsprekend zal ook hier de relatiedefiniëring tussen de partners gaan veranderen, maar dit zal dan een herdefiniëring zijn waar beiden willen voor gaan, ze wordt met andere woorden niet eenzijdig opgelegd. Beiden kunnen het gevoel hebben dat ze iets verliezen, maar kunnen dit wellicht beter aan door het besef dat ze hierbij toch invloed hebben op waar ze naartoe willen.

Wanneer de partner langs de andere kant met alle respect voor haar partner kan zien dat een transitie nodig is om hem gelukkig te maken, maar dat zij het dan niet zal aankunnen hun relatie verder samen te gaan, dan zal de man die wil veranderen dit ook beter kunnen begrijpen. De aanvaarding van de beëindiging van de relatie zal dan door beide partners kunnen gedragen worden, wat vermijdt dat één van beiden achterblijft met het gevoel verliezer te zijn in dit alles.

Een transitie in een relatie op een relationeel verantwoorde manier aanpakken is niet dé succesformule om een relatie gaande te houden, zelfs al veranderd één van de partners van geslacht. Het is echter wel een manier die meer rekening houdt met de omgeving, die respect betoont voor anderen, die hen meer inspraak geeft. Het is een manier ook die laat zien dat men beseft dat wat men vraagt onherroepelijk gevolgen heeft voor het leven van anderen en dat men afhankelijk is van de anderen om te kunnen bereiken wat men verlangt. Het is hoogstwaarschijnlijk een manier waarvan de kans dat men er vrienden aan overhoudt ipv vijanden, merkkelijk hoger kan zijn dan de methode waarbij men eenzijdig en eisend een relatieherdefiniëring gaat opleggen. Zelfs al beëindigen partners hun relatie met elkaar. En bij dit soort ingrijpende gebeurtenissen heb je beter vrienden dan vijanden!

Koen Taillieu

Planet Gender verovert Vlaanderen en Nederland

Planet Gender draait op volle toeren. Tijdens de zomermaanden was er een reflectie over de reeds afgelegde weg. Een geslaagde discussieavond in samenwerking met de Genderstichting en de Vlaamse Genderkring met als thema Genderidentiteit en discriminatie en een toonmoment van Mijn Genderidentiteit in Antwerpen vormde een scharnierpunt. Intussen wordt er weer ijverig geknutseld en geschreven aan de toekomstplannen. Op 15 september werd bij de administratie Cultuur een eerste dossier ingediend voor de realisatie van een sociaal-artistisch theaterstuk in 2006. Joke, een van de geportretteerden, zal meeschrijven aan de tekst van het stuk. Zn om onder professionele geleiding op de planken te staan? De regie ligt in handen van Wim Van Gotha. We duimen alvast voor een goede beoordeling door de selectiecommissie. Het zal niet het laatste dossier zijn dat dit jaar de deur uitgaat!

In 2006 trekt Planet Gender van 13 mei tot en met 18 juni de grens over, naar Maastricht. Naast de tekst- en fotoportretten tonen andere fotografen en beeldende kunstenaars hun werk, zijn er discussiemomenten voorzien en worden films en documentaires vertoond. Er komen nieuwe tekst- en fotoportretten van mensen uit die regio. Ben je geïnteresseerd? Geef ons dan een seintje.

In december staat een tentoonstelling in Maaseik in de steigers. Meer informatie binnenkort op de webstek.

Sinds **13 september** kan je in Mechelen 15 tekst- en fotoportretten bekijken in theaterhuis 't Arsenal (Hanswijkstraat 63). Je kan er nog tot **29 oktober 2005** terecht. Deze tentoonstelling is opgenomen in het kader van **Mechelen 2005, stad in vrouwenhanden**.

Een lezing onder de titel *De wondere wereld van de diversiteit* geeft op **11 oktober 2005** meer uitleg. Afspraak om 20u in de Katholieke Hogeschool Mechelen (Zandpoortvest 13). Dit is een initiatief van **Vormingplus regio Mechelen** in het kader van het programma **Focus op vrouwen**.

Om bij te blijven over Planet Gender raden we je aan geregeld een kijkje te gaan nemen op www.PlanetGender.com.

Reageren kan via info@planetgender.com, 050 84 27 65 of 0473 55 14 70.

Estelle Slegers

.....
Wetenswaardig nieuws uit binnen- of buitenland, nieuwe publicaties omtrent genderidentiteit, lezersbrieven of oproepen, mogen steeds aan het adres van de Genderstichting gestuurd worden, bij voorkeur per e-mail naar <mailto:genderstichting@artevelde.be>, gefaxt op 09.223.75.70, op diskette formaat Word voor Windows compatibel, of per post. Voor de volgende nieuwsbrief graag Uw bericht binnen tegen 15 december 2005. De Genderstichting behoudt zich het recht voor teksten aan te passen voor publicatie.
.....

Nieuwe aanwinsten

- **In het verkeerde lichaam, transseksualiteit bij jongeren.** Judith Van Acker. Artevelde Hogeschool, Opleiding Communicatiebeheer 2004-2005.
Eindwerk voorgedragen door Judith Van Acker tot het behalen van het diploma gegradueerde in Communicatiebeheer.

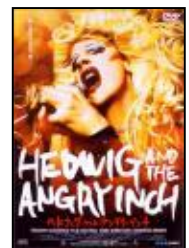

- **Ik zie je graag: Jeanine en Priscilla** (Eén – 20 juni 2005).
Het verhaal van Priscilla en Jeanine, eerst in boekvorm en nu ook op beeld. Mooie, ingetogen en serene reportage over een huwelijk dat de storm van genderidentiteit kon overleven. Ook op DVD verkrijgbaar.

- **2x anders** (VTM – september 2005)
Twee reportages die door elkaar verteld worden: eerst is er het verhaal van Ines, die sinds anderhalf jaar geopereerd is. Tijdens deze zware tijd heeft ze altijd kunnen rekenen op de steun van Ingrid, en zijn ze nu hartsvriendinnen geworden die elkaar door dik en dun steunen... Bij Shana, die ook al een tijdje geopereerd is, loopt alles vrij vlotjes. Ze heeft haar werk in het leger kunnen behouden tijdens haar transitie en woont nu gelukkig samen met Mark. Ook op DVD verkrijgbaar.
- **My dad Diane** (BBC – januari 2005)
Engelstalige reportage over de 14-jarige Gareth, die het hele verhaal vanuit zijn standpunt vertelt. De meeste mensen vinden zijn familiesituatie nogal ongewoon, maar voor Gareth is het de gewoonste zaak ter wereld. Zijn vader werd een tijdje geleden een vrouw (Diane) en is samen gebleven met haar vrouw Caroline. Ze zijn ondertussen al 25 jaar getrouwd en blijven elkaar graag zien. Ook op DVD verkrijgbaar.

- **Hedwig and The Angry Inch**
Hedwig, geboren in Oost-Berlijn als 'Hansel' was ooit verliefd op een Amerikaanse soldaat. Om met hem te kunnen trouwen en te vluchten naar het vrije Westen onderging ze een geslachtsoperatie. Deze operatie mislukte echter en ze hield er een 'angry inch' aan over. Nadat ze wordt gedumpt door haar man, besluit ze om een rockband op te richten en ontmoet ze een nieuwe liefde. Ook hij dumpt haar en steelt ook nog eens haar liedjes, waardoor hij heel snel een beroemde rockster wordt. Nu toert Hedwig en haar band, The Angry Inch, door Amerika. Ze bezingt haar leven in winkelcentra en derderangs restaurantjes voor een paar die-hard fans en het toevallige publiek.

Voortaan kunnen ook een aantal van de films, documentaires, reportages, interviews uit het videotheekbestand van de Genderstichting op DVD worden ontleend. Huurprijs voor zowel VHS-banden als DVD's bedraagt voortaan 3 euro pers stuk en dat voor de periode van één maand.

Afscheid

Af en toe vernemen we ook inriest nieuws, helaas. En wanneer het dan nog gaat om het overlijden van een oude bekende, is dit uiteraard nog pijnlijker. Zo vernamen we onlangs dat één van de mensen waar we in de Genderstichting in het verleden veel contact mee hadden, zich het leven heeft ontnomen. Renée was een bijzondere vrouw die het niet altijd makkelijk had. Een aantal jaren terug leek ze wat rust te hebben gevonden toen ze ging samenwonen met haar beste vriendin D. Toen D. 2 jaar terug overleed, had Renée het veel moeilijker dan ze liet uitschijnen. Voor de buitenwereld hield ze zich sterk, maar van binnen voelde ze zich erg eenzaam. Ze bleek het leven niet langer aan te kunnen en maakte er een eind aan in de lente van dit jaar.

Holebifederatie omarmt transgenders

Het idee om als transgenderbeweging meer aansluiting te zoeken bij holebi-organisaties is niet van vandaag. Het is een gegeven waar al sinds jaar en dag af en toe eens wordt over gesproken, zonder dat het echt concreet gemaakt werd. De meningen van diverse mensen en groeperingen over het feit of dit een goede zaak zou zijn of juist niet, blijken immers verdeeld. Toch wilden we vanuit de Genderstichting dit onderwerp eens concreet op de agenda zetten door dit als thema te programmeren op een zelfhulpavond. Nog maar net wilden we dit gaan uitwerken, of we werden ingehaald door de actualiteit. De holebifederatie pakte immers op dat moment uit met een persmededeling dienaangaande. We geven u dit bericht hieronder cursief gedrukt weer. In dit bericht zit ook het antwoord van Mieke Stessens op een vraag van onze kant naar meer uitleg hierover, verwerkt.

De Algemene Vergadering van de Holebifederatie heeft transgenderpersonen opgenomen in haar beleid. Er hebben altijd overlappings bestaan tussen het transgenderthema en het holebithema. "Transgenderpersonen krijgen op een bepaald moment in hun leven te maken met vragen over hun seksuele identiteit. Zo komen zij meestal in aanraking met de holebigemeenschap. Het duidelijk opnemen van de verzuchtingen van deze groep in ons beleid is daarom niet meer dan logisch. Transgenderpersonen waren altijd al actief binnen de beweging", zegt Mieke Stessens van de Holebifederatie.

In ons beleidsplan voor de komende jaren (2006-2010) staat vermeld dat we in 2005 onze reglementen zullen aanpassen om ervoor te zorgen dat transgenders zich nog meer welkom voelen in de beweging (wat dus nu gebeurd is). In de rest van de beleidsperiode zal bepaald worden hoe we het transgenderthema kunnen integreren in onze concrete werking en de groep van transgenderpersonen optimaal kunnen ondersteunen. Concreet betekent dit dat groepen die met het transgenderthema bezig zijn, zich nu aangemoedigd zien om aan te sluiten bij de Holebifederatie. We zullen ook overlegmomenten opstarten met deze groepen, om zo een goed beeld te krijgen op de wensen en hoe wij daaraan tegemoet kunnen komen. Let op: aansluiten was voor transgendergroepen al mogelijk. Planet Gender is bijvoorbeeld aangesloten bij ons.

Heel concrete specifieke acties voor en met de transgendergemeenschap zijn nu nog niet uitgetekend, maar deze optie wordt wel heel binnenkort geagendeerd op ons beleidsteam. We kiezen voor een rustige aanpak, die de evolutie die al aan de gang was voortzet en stimuleert.

Zoals onder de rubriek zelfhulpbijeenkomsten te lezen valt, hebben we een woordvoerder van de holebifederatie uitgenodigd om hier meer duiding bij te geven en hierover te discussiëren. In de nieuwsbrief van januari mag u een verslag verwachten van deze avond.

De Nieuwsbrief is een uitgave van de Genderstichting, een deelwerking van C.A.W. Artevelde
Verantwoordelijke uitgevers: Koen Taillieu – Noémie Saey - Holstraat 25 - 9000 Gent

Abonnement:

U kunt zich op 'de Nieuwsbrief' abonneren. Dit betekent dat U om de drie maanden dit tijdschrift toegestuurd krijgt en dit voor de periode van één jaar. Dit kan door op rekeningnummer:

290-0269673-34 het bedrag van **10 euro** over te maken, met vermelding 'abonnement Nieuwsbrief'. U kunt zich ook gratis abonneren op de nieuwsbrief per e-mail. Meer info, zie website.

Redactieadres: Holstraat 25, 9000 Gent

Tel: 09.233.08.54

Fax: 09.223.75.70

URL: <http://www.genderstichting.be>

e-mail: genderstichting@artevelde.be

maandag en woensdag: 13 u tot 20u

dinsdag en donderdag: 9u tot 17u

vrijdag : 9u tot 16u

Consultaties bij voorkeur na afspraak.

Financiële steun

De Genderstichting kan slechts op beperkte financiële steun van de overheid rekenen. Om ook in de toekomst onze verdere dienstverlening te kunnen garanderen, is Uw financiële steun van harte welkom. Dit kan bijvoorbeeld door een lidmaatschap aan te gaan voor een bedrag van:

7,5 - 12,5 of 25 euro te storten op rekeningnummer Fortis: 290-0269673-34 van Genderstichting – Holstraat 25 - 9000 Gent - met vermelding 'nieuw lidmaatschap'.

Ook **fiscaal aftrekbaar giften** van minimum **30 euro** (op jaarbasis) kunnen gestort worden op rekeningnummer: 290-0266600-65 van CAW Artevelde VZW met de expliciete vermelding: 'voorkeur voor de Genderstichting'

Rond genderdysforie in het algemeen en transseksualiteit in het bijzonder, kan een informatiemap verkregen worden. Kostprijs 7,5 euro (plus eventuele verzendingskosten), aan te vragen bij de Genderstichting. Ook een informatiebrochure, waarin bondig het fenomeen transseksualiteit beschreven wordt kan aangevraagd worden. Gratis.

Daarnaast zijn nog diverse andere brochures te verkrijgen en kunnen boeken en video's ontleend.

 CAW Artevelde v.z.w. – Prinsenhof 56 – 9000 Gent – 09.225.00.02